Dinle Isabel!

Isabel Allende kızının hastaneye kaldırıldığı haberini yeni romanının tanıtım turunda, Barselona'da katıldığı bir kutlama gecesinin ortasında aldı. Kızının Madrid'deki bir hastanede porfiryadan kaynaklanan komplikasyonlar nedeniyle komaya girdiği Aralık 1991'den itibaren ona mektuplar yazmaya başladı.

Fotos: Alamy.com

SEBAHATTİN ÇELEBİ

Aralık 1991.

Madrid'in soğuk, yağmurlu bir gecesinde Isabel Allende, kızının yatağı başında oturuyordu. Hastane koridorunun sert ışıkları yanıyordu; doktorlar, hemşireler gelip geçiyordu. Ama Paula orada, sedyenin üzerinde, aralarında camdan bir duvar varmış gibi uzakta yatıyordu.

Gözleri kapalıydı.

Sesi yoktu.

Duymuyor olabilirdi. Ya da belki duyuyordu; kim bilecekti?

Isabel Allende bir şey yapabileceğini hissetti, kağıdı kalemi eline aldı ve yazmaya başladı. O gün yaptığı şey hayatının en büyük eserini doğurdu.

"Dinle, Paula. Sana bir hikâye anlatacağım; uyanınca kendini kaybolmuş hissetmeyesin diye."

"Paula", bir roman değil; bir annenin kızına uzandığı en çaresiz andı.

Isabel Allende kızının hastaneye kaldırıldığı haberini yeni romanının tanıtım turunda, Barselona'da katıldığı bir kutlama gecesinin ortasında aldı. Kızının Madrid'deki bir hastanede porfiryadan kaynaklanan komplikasyonlar nedeniyle komaya girdiği Aralık 1991'den itibaren ona mektuplar yazmaya başladı.

Porfirya, hemoglobin sentezini bozan nadir bir genetik metabolizma hastalığıydı. Kırmızı kan hücrelerinde oksijen taşınmasını sağlayan hemoglobinin önemli bir parçası olan *"hem"* maddesinin üretim sürecinde görevli enzimlerin bozuk çalışması veya eksikliği sonucu ortaya çıkan nadir bir genetik hastalık grubuydu bu. Bu süreçteki aksaklık, vücutta porfirin adı verilen kimyasalların birikmesine neden olarak sinir sistemini veya cildi tahrip ediyordu. Sekiz farklı kalıtsal varyantı bulunan bu hastalık, Paula'nın babaannesi Ida üzerinden aileye geçmişti. Nadiren ölümcüldü; ama Paula için hastalığın seyri farklı oldu. Hastanede kendisine verilen, merkezi sinir sisteminin çalışmasını yavaşlatarak beyin aktivitesini baskılayan ve kişide gevşeme, rahatlama, uyuşukluk veya uyku hali yaratan maddeler, porfiryalı bir hastaya uygulanmaması gereken ilaçlardı. Bu tıbbi hata, beyninde ağır ve geri dönüşü olmayan bir hasara yol açtı. Paula bir daha komadan çıkamadı.

Paula Frías Allende, 22 Ekim 1963'te Santiago'da dünyaya gelmişti. Eğitimci, psikolog ve insani yardım gönüllüsüydü. Venezuela ve İspanya'daki yoksul topluluklarda çalışmıştı. 1991'de Ernesto Díaz ile Venezuela'da evlenmiş, ardından eşiyle birlikte İspanya'ya taşınmıştı. Madrid'de fakir çocuklara yardım eden bir Katolik okulunda gönüllü olarak çalışıyordu. Hastalık bu dönemde nüksetti.

6 Aralık 1992'de, Kuzey Kaliforniya'daki San Rafael'de, annesinin evinde, yirmi dokuz yaşında hayatını kaybetti. Geride eşi Ernesto Díaz ve ailesi kaldı.

Kitap, hastane sandalyelerinde başlayıp bir kıtayı aştı.

Kitap bu süreçte doğdu; Madrid'deki hastane sandalyelerinde, bekleme odalarında, uçuşlarda, Kuzey Kaliforniya'daki evin yatak odasında. Uyanacak kıza hazırlanmış bir hediye olarak başladı; uyumayan bir yasa dönüştü. Allende, kitabı bir anı kitabı olarak tanımladı; otobiyografi değil. Bir röportajında şöyle açıkladı: *"Otobiyografiler olgulara, olaylara, tarihlere ve insanlara dairdir; bu ise duygulara dairdir, çok öznel bir kitaptır."*

Anlatı iki düzlemde ilerliyordu. Birinci düzlem, hastane odasının